

A kapcsolt vállalkozások

A kapcsolt vállalkozásokról általában - 5 perc

A kapcsolt vállalkozások (egymástól tulajdonosi, ügyvezetési szempontból vagy más szoros függés okán nem független vállalkozások) az adórendszerben különleges helyet foglalnak el.

Egyrészt vannak olyan előírások, melyek a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozóan speciális terheket rónak, ilyenek lehetnek például a bejelentési kötelezettségek, bizonyítási kötelezettségek, egyéb adminisztrációs előírások. Előző cikkemben bemutattam a kapcsolt vállalkozások egymás közötti ügyleteire vonatkozó szokásos piaci ár elvét (és annak megjelenését a különböző jogszabályokban), és a fontosabb bejelentési kötelezettségről is szót ejtettem.

Másrészt a jogszabályi keretek számos előnyös lehetőséget vagy adminisztrációs egyszerűsítést kínálnak a kapcsolt vállalkozások számára, mint például az ingatlan átruházás illetékmentessége, a csoportos társasági adó alanyiság, a csoportos áfa alanyiság.

Az azonos többségi irányítás alatt álló vagy azonos ügyvezetés alá tartozó vállalkozások, egyéb szervezetek esetében nem beszélhetünk független működésről. Az ilyen entitások az egymás közötti szerződéseikben, megállapodásaikban eltérhetnek a független felek között szokásos, piaci feltételektől és ártól, mely által a jövedelmüket és az adóalapjukat is manipulálhatják.

Ezért ezeknek az entitásoknak (pl. magánszemély tulajdonosok, őstermelők, egyéni vállalkozások, társas vállalkozások, egyesületek, alapítványok, stb.) be kell tartaniuk egy speciális alapelvet az adózásuk során, ezt hívjuk a szokásos piaci ár elvének. A szokásos piaci ár elve megjelenik a számvitelben és az adózásban is.

I. Kapcsolt vállalkozások megítélése különböző jogszabályokban

1. 2013. évi V. törvény - 5 perc

2.1. Közeli hozzátartozó kérdése

3. Számviteli törvény - 20 perc

A Számviteli törvény kapcsolt vállalkozási fogalmába az anyavállalat, a leányvállalat és a közös vezetésű vállalat tartozik.

A könyveiket és beszámolójukat IFRS szabályok szerint vezetőknél, összeállítóknál az IAS 24 szerinti kapcsolt fél fogalom az irányadó a számvitelben. A kiegészítő melléklet egyedi rendelkezései egy másik fogalmat (kapcsolt fél) tartalmaznak, mely egy bővebb kört takar (az 1606/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban egyes nemzetközi számviteli standardok elfogadásáról szóló 1126/2008/EK bizottsági rendeletben meghatározott fogalom).

3.1. Kiigazítási példa

4. A 1126/2008/EK rendelet szerinti fogalom - 15 perc

4.1. Értelmezési kérdések az EU rendelet kapcsán

Az ellenőrzés képesség egy gazdálkodó egység pénzügyi és működési politikájának irányítására, a tevékenységéből származó haszon megszerzése érdekében.

A közös ellenőrzés egy gazdasági tevékenység fölött gyakorolt ellenőrzés szerződésben rögzített megosztása.

Kulcspozícióban lévő vezető az, aki felhatalmazással és felelősséggel rendelkezik az adott gazdálkodó egység tevékenységének tervezése, irányítása és ellenőrzése tekintetében, közvetlenül vagy közvetve, beleértve az igazgatókat (akár ügyvezető, akár nem).

A jelentős befolyás képesség az adott gazdálkodó egység pénzügyi és működési politikai döntéseinek meghozatalában való részvételre, de nem az ellenőrzése az ezen politikáknak. Jelentős befolyás szerezhető részvénybirtoklás útján, törvényileg vagy szerződéses úton.

A lehetséges kapcsolt felek közötti egyes viszonyok mérlegelése során a kapcsolat tartalmára, és nem pusztán a jogi formára fordítanak figyelmet.

A jelen standard összefüggésében a következők nem kapcsolt felek bemutatása (változás a szövegben Bizottság 632/2010/EU rendelete (2010. július 19.)

Kapcsolt felekkel folytatott ügyletek a kapcsolt felek közötti erőforrás, szolgáltatás és kötelemátadások, tekintet nélkül arra, hogy felszámítanak-e árat.

5. Tao - 25 perc

„A szokásos piaci ártól eltérő szerződési feltételeket alkalmazó kapcsolt vállalkozások ügyleteit adózási szempontból a szokásos piaci ár alapulvételével kell minősíteni.”

Ez az elv tükröződik számos adójogszabályban tényleges rendelkezésekben (például társasági adó, helyi iparüzési adó, általános forgalmi adó, kisvállalati adó, stb.), míg más adónemek esetében nincs külön rendelkezés – de ezek esetében is az Art. alapelv szerint kell eljárni.

Látható tehát, hogy adózás tekintetében az a cél, hogy a szokásos piaci ár elve érvényesüljön az egyes különálló entitások adóalapjában, még akkor is, ha egy tulajdonosi körbe vagy azonos ügyvezetés alá tartoznak.

5.1. Csoportos adóalanyiság előnyei

5.2. Bejelentési kötelezettségek

A NAV felé történő bejelentési kötelezettségek a Tao. tv. szerinti kapcsolt vállalkozás fogalomhoz kapcsolódnak. 500.000 forintig terjedő mulasztási bírság terhe mellett 15 napon belül be kell jelenteni:

- amikor kapcsolt vállalkozással (akár magánszeméllyel is) az első szerződéskötés megtörténik (szóbeli szerződés is ennek minősül, illetve számla kiállítás is),
- amikor a kapcsolt vállalkozási viszony megszűnik,
- amikor kapcsolt vállalkozás részére 1 millió forint feletti készpénzszolgáltatás történik.

5.3. Tao alap kiigazítási példa

6. Kapcsolt vállalkozás fogalma az adózás rendjéről szóló törvényben (Art.) - 20 perc

Az Art. is saját kapcsolt vállalkozás fogalommal rendelkezik, melynél a Tao. tv. (1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról) definíciójára hivatkozik. Kapcsolt

vállalkozási viszonyt okoz a Ptk. szerinti többségi befolyás (szavazati többség vagy meghatározó befolyás, pl. vezető tisztségviselők kinevezési, visszahívási joga, stb.), a közös ügyvezetés, de kapcsolt vállalkozási viszonyban áll adózó és külföldi telephelye, illetve külföldi adózó és belföldi telephelye is. Kapcsolt vállalkozási viszonyban állhat például egy Kft. a 100%-os tulajdonos Zrt-vel, annak magánszemély többségi tulajdonosával (ha a szavazati többség fennáll), de kapcsolt vállalkozás lehet két Kft. is, ha közeli hozzátartozók tulajdonában áll.

6.1. Kapcsolt viszony bejelentési kötelezettsége az Art szerint

6.2. Kapcsoltság meghatározása példákon keresztül

7. Kapcsolt vállalkozás fogalma és szokásos piaci ár elve az ÁFA törvényben - 15 perc

Az ÁFA tv. kapcsolt vállalkozási definíciójánál az Art. szerinti kapcsolt vállalkozási fogalmat kell irányadónak tekinteni. A csoportos ÁFA alanyiség tekintetében ennek kiemelt jelentősége van.

A nem független felek fogalom viszont bővebb kör, mint az Art. (Tao. tv.) szerinti kapcsolt vállalkozás fogalom.

7.1. Áfa példa

8. Hasonló fogalmak más jogszabályokban - 10 perc

A fenti kapcsolt vállalkozási definíciók (Számviteli tv., Art., Tao. tv. szerinti fogalmak) nem keverendők össze a KKV. tv. szerinti kapcsolódó vállalkozás és partnervállalkozás fogalmakkal, melyek a mikro-, kis-, közép- és nagyvállalati méret besorolásánál játszanak szerepet.

8.1. KV. → a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény

kapcsolt vállalkozás v/s partner és kapcsolódó vállalkozás

8.2. Aktv. → az adó- és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól szóló 2013. évi XXXVII. törvény

Aktv. 4. § (9) Az V/F. Fejezet (AZ ADATSZOLGÁLTATÁSI KÖTELEZETTSÉG ALÁ TARTOZÓ HATÁROKON ÁTNYÚLÓ KONSTRUKCIÓKRA VONATKOZÓ ADATSZOLGÁLTATÁS ÉS AUTOMATIKUS INFORMÁCIÓCSERE) és a 4. melléklet alkalmazásában:

8.3. Bejelentési kötelezettségek

Multinacionális vállalatcsoportok esetében, ha a vállalatcsoport előző évi konszolidált forgalma eléri a 750 millió EUR összeget, akkor országonkénti jelentéstétel kötelező (Aktv.).

Amennyiben a magyar entitás köteles a jelentést készíteni, arra a CBC (Country-by-Country) nyomtatvány szolgál.

9. Katv → a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény - 5 perc

Katv. 2. § 9. pont szerint e törvény alkalmazásában kapcsolt vállalkozás: a Tao. tv. 4. § 23. pontja szerinti vállalkozás

10. Kapcsolt vállalkozások és a KATA (40%-os különadó, bejelentési kötelezettségek) - 5 perc

Ha az Art. szerinti kifizető olyan kisadózó vállalkozásnak juttat bevételt, amellyel kapcsolt vállalkozási viszonyban áll, e juttatás után a juttatás hónapját követő hónap 12. napjáig 40 százalékos mértékű adót állapít meg, vall be és fizet meg. A bevallásban a kifizető feltünteti a kisadózó vállalkozás adószámát, nevét és címét.

Ha a kisadózó vállalkozás olyan, külföldi illetőségű jogi személytől, egyéb szervezettől (a továbbiakban: külföldi kifizető) szerez bevételt, amellyel kapcsolt vállalkozási viszonyban áll, e bevétel 71,42 százaléka után az annak megszerzése hónapját követő hónap 12. napjáig 40 százalékos mértékű adót fizet.

11. Adatszolgáltatás - 5 perc

Az Art. szerinti adózó (ide nem értve az egyéni vállalkozónak nem minősülő magánszemélyt és a kisadózó vállalkozások tételes adójának alanyát) a tárgyévet követő év március 31-ig adatot szolgáltat az állami adó- és vámhatóság részére a kisadózó vállalkozás nevről, címről, adószámáról és a kisadózó vállalkozás részére a naptári évben juttatott, a kisadózó vállalkozás bevételének minősülő összegről, ha az meghaladja az 1 millió forintot. Az adatszolgáltatásra köteles személyt és az azzal kapcsolt vállalkozási viszonyban álló személyeket e § alkalmazásában egy személynek kell tekinteni.

12. Htv. → a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (2021. január 1.-től hatályos szabálya) - 5 perc

13. De minimis rendelet 32013R1407 A Bizottság 1407/2013/EU rendelete (2013. december 18.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról - 5 perc

14. Szokásos piaci ár elve az egyes adónemekben (összefoglalva) - 5 perc

15. Szokásos piaci ár példával - 15 perc